

Dnr 20190913-6

Hörselskadades Riksförbund
Box 1068, 164 25 Kista
besök: Isafjordsgatan 30B, Kista
tel: +46 (0)8-457 55 00
e-post: hrf@hrf.se
www.hrf.se • www.hörsellinjen.se

2019-11-14

Till
Kulturdepartementet
ku.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar Ku2019/01489/MD
En moderniserad radio- och tv-lag – genomförande av
ändringar i AV-direktivet, SOU 2019:39

All rörlig bild ska ha textning senast 250630

Att kunna ta del av det växande medieutbudet i rörlig bild är en demokratisk rättighet. För breda grupper av befolkningen är tillgängliggörande genom textning ett krav för att skapa verklig delaktighet. Hörselskadades Riksförbund, HRF, som företräder intressen för Sveriges 1,5 miljoner hörselskadade, anser därför att det i radio- och tv-lagen tydligt ska anges att allt utbud av rörlig bild som omfattas av lagen ska ha textning senast 1 juli 2025. För public service-företagen och TV4 bör kravet gälla från 1 januari 2023.

Teknikutvecklingen inom medieområdet är snabb, något som också gäller vissa tillgänglighetstjänster. Allra snabbast går utvecklingen när det gäller textning. Nya lösningar med AI-stöd och maskininlärning gör att det i dag är enkelt, snabbt och kostnadseffektivt att med god kvalitet texta alla typer av sändningar av rörlig bild, oavsett hur sändningen sker och oavsett om mottagning sker via moderna tv-apparater, datorn, surfplattan eller mobilen. Utvecklingen går fort och applikationer och användningsområden ökar hela tiden.

Inom den svenska medievärlden, med undantag av public service, är dock tillgängliggörande som helhet ett kraftigt eftersatt område. Företagens agerande präglas av okunskap och ointresse, och vissa distributörer stoppar till och med den tillgänglighet som programföretagen är ålagda att producera. De kommersiella företagen som sänder tv i traditionella eller nya former – TV4, Aftonbladet-TV, Expressen-TV för att nämna några - visar litet eller inget intresse för att utveckla textningen. Företagen verkar inte ha fångat upp den internationella utveckling som visar att publiken uppskattar textning – statistiken visar att innehåll med textning har fler tittare som stannar kvar längre tid.

HRF anser att förslaget till ny radio- och tv-lag måste skärpas på följande punkter:

- Det måste fastställas ett tydligt tröskelvärde när det gäller textning för alla medier som inte redan omfattas av tydliga volymkrav, ett värde som ska öka år från år för att från 1 juli 2025 betyda att all rörlig bild, oavsett sändningsform, ska vara textad. För de företag som redan i dag textar en stor del av sina sändningar bör kravet vara uppfyllt 1 januari 2023 – gäller SVT, UR och TV4.

- Då textning till betydande del går att automatisera med verktyg som finns tillgängliga till ingen eller mycket låg kostnad finns inga skäl att begränsa textningskraven av hänsyn till ett företags ekonomiska förhållanden.
- Utifrån en demokratisk aspekt är det viktigt att kunna ta del av medieutbudet, såväl på lokal som nationell nivå. Utredningens resonemang om att det finns skäl att göra skillnad mellan public service och kommersiella företag när det gäller tillgänglighetskrav är märkligt – är tillgänglighet något som bara ska gälla public service-företag? Ska hörselskadade inte ges möjlighet att ta del av viktiga nyheter och debatter som sänds av kommersiella medier?
- Någon organiserad dialog mellan funktionshindersrörelsen och de kommersiella företagen existerar inte i dag, inte ens med TV4 som omfattas av särskilda krav enligt beslut av Myndigheten för press, radio och tv, MPRT. Här behövs tydliga krav på företagen att ta initiativ till regelbundna möten.
- Utifrån konkurrensskäl är det viktigt att det skapas ett regelverk som innebär rättvis konkurrens, där alla företag som agerar på marknaden för rörlig bild omfattas av samma regelverk och steg för steg omfattas av samma tillgänglighetskrav.
- HRF instämmer i utredningens förslag om att företagen ska redovisa hur en tjänst gjorts tillgänglig och upprätta handlingsplaner för att visa hur de succesivt ska öka tillgängligheten. I skapandet av sådana handlingsplaner ska företagen åläggas att samråda med relevanta organisationer som företräder personer med funktionsnedsättning.

Vidaresändningsplikt måste omfatta tillgänglighet

HRF instämmer i utredningens förslag om vidaresändningsplikt för fyra public service-kanaler med olika innehåll och för sökbar text-tv. HRF vill dock med skärpa framhålla att kravet på vidaresändningsplikt inte ska kunna uppfyllas genom att vidaresända HD-kanaler, så länge dessa kanaler inte omfattas av samma tillgänglighetskrav som annars gäller för public service-bolagens sändningar.

Ett mycket viktigt skäl till att text-tv ska vidaresändas är distributionen av dold textning via sidan 199. HRF får återkommande klagomål från tittare som på grund av agerande från distributionsföretagen har svårt att fram textning. HRF har klarlagt att stora aktörer som Boxer och Canal Digital i sina fibernät inte vidaresänder den dolda textning som programföretagen är ålagda att producera. Några tekniska problem att vidaresända textningen finns inte, dessa bolag nonchalerar helt enkelt tillgänglighetsbehoven, så länge de inte har tydliga krav på sig.

HRF anser därför att det är mycket angeläget med klara och tydligt tvingande regler att alla företag som distribuerar sändningar också måste vidaresända dold textning. Detta måste också fungera på ett för tittaren enkelt sätt, och fungera även vid tekniska uppgraderingar.

Detta utredningsförslag omfattar bara vidaresändningsplikt av sökbar text-tv (och därmed dold textning) i public service. Problemet med utebliven vidaresändning av den dolda textningen via text-tv finns dock för alla programföretag, även för de som sänder

från t ex London. Det är därför mycket angeläget att den sittande utredningen Några frågor på tryck- och yttrandefrihetens område, Ju 2018:01, lägger förslag om en teknikneutral vidaresändningsplikt av textningen som omfattar hela kedjan från programföretag till publik.

Kontaktpunkt måste ha befogenheter

HRF instämmer i utredningens förslag om att det behövs en kontaktpunkt för allmänheten när det gäller tillgänglighetsfrågor i medierna. I dag vänder sig många till HRFs rådgivningstjänst Hörsellinjen, då de inte kan hitta någon annan instans att påpeka bristande tillgänglighet.

Det framstår som naturligt att kontaktpunkten ska finnas hos Myndigheten för press, radio och tv, MPRT. HRF anser dock att kontaktpunkten måste ha ett betydligt större ansvar för uppföljning av klagomålen än vad utredningen föreslår, och att företag som återkommande försvårar tillgängligheten ska kunna beläggas med vite i någon form.

Viktiga meddelanden till allmänheten

HRF instämmer i förslaget att meddelanden som är av vikt för allmänheten och som enligt sändningstillstånd ska sändas i tv utformas så att de är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. HRF anser att dessa meddelanden också måste sändas via programföretagens webbsändningar. Detta bör också utvidgas till att omfatta ljudradians webbplatser.

Vänliga hälsningar

Mattias Lundekvam
förbundsordförande, HRF